

Urząd Regulacji Energetyki

<https://www.ure.gov.pl/pl/urząd/informacje-ogolne/edukacja-i-komunikacja/publikacje/seria-wydawnicza-bibli/komentarz-na-rynku-ene/2181,1-Wprowadzenie.html>
2021-11-27, 22:10

1. Wprowadzenie

1.1. Geneza

1.1.1. Cele Grupy Roboczej ds. Odbiorców Detalicznych (ang. *Customer Focus Group*)

Grupa Europejskich Regulatorów Energii Elektrycznej i Gazu (ERGEG) stanowi organ, w którym regulatorzy europejscy są formalnymi doradcami Komisji Europejskiej. Program Pracy ERGEG na rok 2005 odzwierciedla cele Grupy oraz oczekiwania zgłoszone przez Komisję w roku 2005.

Prace ERGEG w roku 2005 zostały zorganizowane w formie trzech grup roboczych zwanych Grupami Interesów: Grupy ds. Energii Elektrycznej, Grupy ds. Gazu i Grupy Roboczej ds. Odbiorców Detalicznych. Prace tej ostatniej realizowano przy pomocy Zespołu Zadaniowego nazwanego Zespołem Zadaniowym ds. Ochrony Odbiorcy i Zmiany Sprzedawcy.

Prace Grupy Roboczej ds. Odbiorców Detalicznych i Zespołu Zadaniowego ds. Ochrony Odbiorcy i Zmiany Sprzedawcy koncentrują się na trzech obszarach, a mianowicie na zagadnieniach ochrony odbiorcy, zmiany sprzedawcy oraz przejrzystości cen na rynkach energii elektrycznej i gazu. Największa uwaga skupiła się na rynkach detalicznych, obejmujących odbiorców małych i średnich.

W obszarze ochrony odbiorcy, dyrektywy 2003/54/WE i 2003/55/WE zapewniają ochronę gospodarstw domowych i małych przedsiębiorstw poprzez prawo do korzystania z usługi powszechnej (ang. *universal service*), tzn. prawo do zakupu energii po rozsądnych i przejrzystych cenach. W art. 3 i Załączniku A obu dyrektyw przedstawiono szczegółowe środki ochrony odbiorcy. Jednym z głównych zadań Grupy Roboczej ds. Odbiorców Detalicznych i jej Zespołu Zadaniowego ds. Ochrony Odbiorcy i Zmiany Sprzedawcy była ocena, czy i w jaki sposób dyrektywy zostały w tym zakresie dotychczas wdrożone w poszczególnych krajach członkowskich.

Innym ważnym zagadnieniem jest opracowanie najlepszej praktyki procesu zmiany sprzedawcy. Możliwość zmiany sprzedawcy w krótkim czasie oraz bez przeszkód i kosztów stanowi niezbędny warunek efektywnego funkcjonowania rynku.

Ponadto, aby umożliwić odbiorcom wybór spośród różnych sprzedawców energii, niezbędna jest również przejrzystość cen. Bez łatwej weryfikacji cen energii, oddzielonych od innych elementów, takich jak koszty korzystania z sieci lub podatki, niemożliwe jest przeprowadzenie efektywnego porównania cen.

1.1.2. Znaczenie przejrzystości cen dla efektywnego funkcjonowania rynku

Pojęcie „przejrzysty” jako takie oznacza, że coś jest dobrze widzialne i może być wyraźnie dostrzeżone. W odniesieniu do rynku energii elektrycznej i gazu oznacza ono, że pewne informacje są łatwo dostępne, przedstawione w klarowny sposób i w zrozumiałej formie. Pojęcie „przejrzystość” jest często stosowane w kontekście cen, ale może także odnosić się do innych rodzajów informacji.

W kontekście energii elektrycznej i gazu ziemnego przejrzystość cen jest istotna co najmniej z trzech powodów. Po pierwsze, odbiorcy muszą mieć łatwy dostęp do informacji o cenach, aby móc zdecydować, u którego sprzedawcy zakupić energię elektryczną lub gaz. Pomimo wielu innych czynników, które mają wpływ na wybór sprzedawcy, cena należy do najważniejszych. Bez dobrej orientacji w cenach konkurujących ze sobą sprzedawców dokonanie przez odbiorcę właściwej decyzji przy zakupie dobra podstawowego, jakim są energia elektryczna i gaz, jest trudne i frustrujące. Niska przejrzystość cen ma negatywny wpływ na konkurencję między sprzedawcami - daje im większe możliwości określania poziomu cen z tego względu, że odbiorcy niewiele wiedzą na ten temat. W związku z powyższym dokładne i aktualne informacje o cenach energii muszą być łatwo dostępne dla odbiorców.

Po drugie, informacja o cenach zamieszczana w umowach powinna być przejrzysta. Wymóg przejrzystości dotyczy również innych informacji tam podawanych. Jeżeli informacja o cenie zamieszczona w umowie nie będzie przejrzysta, odbiorca może nie być w stanie dokonać porównania między aktualnym sprzedawcą i sprzedawcami konkurującymi, a tym samym może nie być w stanie podjąć racjonalnej decyzji w sprawie sprzedawcy.

Po trzecie, przejrzysta powinna być informacja na temat cen podawana na rachunkach. Bez tego odbiorca nie jest w stanie sprawdzić, czy rachunek i podane na nim kwoty są zgodne z umową zawartą między nim i sprzedawcą. Ponadto, w przypadku zmian cen (umowa zezwala sprzedawcy na zmiany wysokości opłat nakładanych w czasie obowiązywania umowy, która może być zawarta na czas nieokreślony), przejrzysta informacja o cenach energii jest bardzo istotna dla odbiorcy, ponieważ umożliwia mu aktywne śledzenie zmian cen energii, jak również dokonanie porównania cen poszczególnych sprzedawców i dokonanie ewentualnej zmiany sprzedawcy. W tym celu ważne jest, aby ceny za energię i opłaty za sieć były wydzielone na rachunku, co umożliwi odbiorcy porównanie ofert cenowych rozmaitych sprzedawców. Odbiorca musi być pewny, że opłaty sieciowe nie są uzależnione od źródła sprzedaży energii.

1.1.3. Raport Grupy Roboczej ds. Odbiorców Detalicznych na temat przejrzystości cen energii

Raport ten, jeden z trzech sporządzonych przez Grupę Roboczą ds. Odbiorców Detalicznych, zestawia i analizuje odpowiedzi członków ERGEG na pytania zamieszczone w kwestionariuszu opracowanym i rozpowszechnionym przez Zespół Zadaniowy ds. Ochrony Odbiorcy i Zmiany Sprzedawcy.

Kwestionariusz koncentruje się głównie na odbiorcach w gospodarstwach domowych oraz małych i średnich przedsiębiorstwach¹⁾. Te grupy odbiorców są uważane za najbardziej bezbronne na zliberalizowanych rynkach energii.

Raport ten, jakkolwiek wyczerpujący w stopniu, w jakim umożliwiły to odpowiedzi, należy jednak traktować tylko jako ogólny przegląd. Należy również podkreślić, że raport ten ma charakter pomiaru, a nie osądu i po prostu informuje o odpowiedziach udzielonych przez respondentów w ramach kwestionariusza. Grupa Robocza ds. Odbiorców Detalicznych i Zespół Zadaniowy będą miały za zadanie opracować propozycję kodeksu najlepszych praktyk w zakresie przejrzystości cen energii, a informacje zebrane w tym raporcie zostaną oczywiście wykorzystane w ich pracy.

Przeznaczeniem przykładów zamieszczonych w niniejszym raporcie nie jest określenie najlepszej praktyki, ale raczej przedstawienie różnych sposobów podejścia do omawianych zagadnień.

1.1.4. Kwestionariusz dotyczący przejrzystości cen energii

Kwestionariusz dotyczący przejrzystości cen, rachunków i umów (w dalszej części nazywany Raportem na temat przejrzystości) został opracowany w kwietniu 2005 r., a następnie rozesłany do organów ds. regulacji energetyki krajów członkowskich ERGEG do wypełnienia i zwrotu. Najpóźniejszym dopuszczalnym terminem odesłania kwestionariuszy był 1 czerwca 2005 r.

Kwestionariusz zawierał trzy główne punkty oraz szereg podpunktów z różnymi pytaniami dotyczącymi zagadnienia przejrzystości. Rozdziały nosiły następujące tytuły:

1. Przejrzystość cen energii

- a. Ramy prawne
- b. Dostępność informacji na temat cen
- c. Porównania cen
- d. Reklamy i programy promocyjne

2. Przejrzystość rachunków i pokwitowań

- a. Ramy prawne
- b. Treść rachunku
- c. Wystawianie rachunku

3. Przejrzystość umów

- a. Ramy prawne
- b. Zawieranie umowy i treść umowy
- c. Zmiana cen i warunków umowy
- d. Inne kwestie dotyczące umów

1.1.5. Odpowiedzi na pytania kwestionariusza dotyczącego przejrzystości

Kwestionariusz na temat przejrzystości został wypełniony i odesłany przez 23 kraje: Austrię, Danię, Estonię, Finlandię, Francję, Wielką Brytanię, Grecja, Węgry, Irlandię, Włochy, Holandię, Litwę, Luksemburg, Niemcy, Norwegię, Polskę, Portugalie, Rumunię, Słowację, Słowenię, Hiszpanię, Szwecję i Turcję.

Należy zwrócić uwagę, że ze względu na zasadnicze różnice w poziomie liberalizacji rynków energii elektrycznej i gazu w tych krajach²⁾, niektóre pytania w mniejszym stopniu dotyczą niektórych z nich. Fakt ten oraz rozmaity stopień interwencji regulacyjnej i kontroli państwa oznaczają, że zakres informacji zawartych w odpowiedziach poszczególnych krajów na każde z pytań jest różny. Należy ponadto zwrócić uwagę, że nie udzielono odpowiedzi na wszystkie pytania.

Terminologia cen

W raporcie stosowane są dwie podstawowe definicje dotyczące cen energii dostępnych dla odbiorców uprawnionych:

- **cenę cennikowe dotychczasowego monopolisty**³⁾ (dalej określane po prostu jako „**cenę cennikowe**“): są to publikowane standardowe taryfy, na ogół stosowane wobec wszystkich nieaktywnych odbiorców, tzn. odbiorców, którzy pomimo posiadania prawa do zmiany sprzedawcy korzystają z usług dotychczasowego monopolisty. W niektórych krajach ceny te są regulowane (częściowo lub w pełnym zakresie), w innych nie. Należy tu zwrócić uwagę, że termin **dotychczasowy monopolista** dotyczy sytuacji, w której sprzedawca dostarcza energię odbiorcom, którzy nie wybrali tego sprzedawcy w sposób aktywny. **Odbiorca dotychczasowego monopolisty** jest odbiorcą, którego zaopatruje w energię dotychczasowy sprzedawca taryfowy;

- **cenę ofertowe**: są to ceny proponowane odbiorcom, którzy w taki czy inny sposób „poszu kują wyboru na zewnątrz”, poza cenami cennikowymi. Odbiorca może „dokonywać wyboru na zewnątrz” w wyniku podjęcia decyzji o zmianie taryfy na konkurencyjną lub o zmianie sprzedawcy i dokonaniu wyboru konkurencyjnej taryfy w trakcie tego procesu. Te tak zwane ceny konkurencyjne są często nazywane „cenami ofertowymi”⁴⁾, ponieważ są to ceny, które sprzedawcy decydują się proponować istniejącym (dotychczasowym) i/lub potencjalnym (nowym) odbiorcom w ramach zliberalizowanego rynku konkurencyjnego. Nie wolno jednak wymagać od sprzedawców, aby oferowali ceny konkurencyjne wszystkim odbiorcom (na przykład odbiorcom spoza ich dotychczasowego obszaru sprzedaży) i w niektórych przypadkach sprzedawcom pozwala się oferować i decydować o oferowaniu różnych cen różnym odbiorcom i grupom odbiorców, nawet jeżeli ich zużycie i charakterystyka zużycia energii są takie same (np. cena może być uzależniona od miejsca zamieszkania lub ich dochodowości). W konsekwencji ceny ofertowe mogą lub nie muszą być publikowane, a nawet łatwo udostępniane, ale na ogół są to wolnorynkowe ceny ofertowe, akceptowane przez odbiorców, którzy są w jakiś sposób aktywni lub poszukiwani na rynku przez sprzedawców.

W niektórych przypadkach ceny ofertowe i ceny cennikowe są takie same. Niektórzy

sprzedawcy oferują identyczne ceny wszystkim odbiorcom należącym do pewnej kategorii, bez względu na to, czy są to odbiorcy dotychczasowi, czy nieaktywni, czy też odbiorcy nowo pozyskani.

---

¹⁾ Należy jednak zwrócić uwagę, że definicje małych i średnich przedsiębiorstw są bardzo różne w poszczególnych krajach europejskich.

²⁾ Patrz Załącznik II, tabela przedstawiająca harmonogramy liberalizacji i aktualny stan w każdym z krajów.

³⁾ Istnieją również inne powszechnie stosowane określenia o podobnym znaczeniu (na przykład „standardowe ceny zmienne”), a także mniej konkretne określenia (na przykład „ceny uprzywilejowane” lub „ceny regulowane”). ⁴⁾ Niekiedy używane są inne określenia, jak na przykład ceny „uwolnione” lub „nieregulowane” itp., określenia te są jednak mniej konkretne i w związku z tym mogą być wieloznaczne i (zależnie od danego kraju) zazwyczaj nie pozwalają wyraźnie odróżnić cen stosowanych wobec aktywnych i nieaktywnych odbiorców.

Data publikacji: 25.01.2007

[Poprzedni](#)
[Następny](#)